

er is geschreven (4)

de Septuagint

2 januari 2025
Nunspeet

de vorige keer...

de Tenach, de Hebreeuwse Bijbel

- TeNaCH – Hebreeuwse acroniem
 - Wet, Profeten en Geschriften
- Hebreeuwse telling van boeken: 22 boeken
 - overeenkomend met de 22 letters van het Hebreeuwse alfabet
- voltooid in de dagen van Ezra

dit keer... DE SEPTUAGINT

- Grieks woord: zeventig (sept > zeven)
- in Romeinse letters: LXX (> 50 10 10)
- Septuagint = de Griekse vertaling van de Hebreeuwse Bijbel
 - tot stand gekomen door (70) Joodse geleerden in Alexandrië
 - eerste aanzet gegeven door de Egyptische koning Ptolemaeus II, rond 250 v. Chr.
 - ook de opdrachtgever van Manetho's 'geschiedenis van Egypte' (basis van de Egyptische chronologie!)
 - LXX verhoogde de verwekkingsleeftijden van de aartsvaders met 100 jaar (...)

waarom een Griekse vertaling van 'het OT'?

- veruit de meeste Israëlieten waren in de dagen van Kores niet teruggekeerd naar Judea
- waren verstrooid (diaspora) onder de volken
- sinds Alexander de Grote werd Grieks (Koine) het 'Engels' van die dagen
- vele Joden kenden nauwelijks Hebreeuws, zodat behoefte ontstond aan een Griekse vertaling van de Hebreeuwse Bijbel
 - twee stromingen onder de Joden:
Handelingen 6:1: "de Grieks sprekenden (Helenisten) tegen de Hebreëen..."

waarom kwam de LXX tot stand in Alexandrië?

- in Alexandrië was een grote Joodse gemeenschap
 - Apollos ("een geleerd man, doorkneed in de Schriften"; Hand.18:24) kwam uit Alexandrië
- in Alexandrië bevond zich een wereldberoemde bibliotheek waarvan koning Ptolemaeus II de beschermheer was. Motieven...
 - uitbreiding van de bibliotheek
 - verbetering relatie met de Joden
 - prestige: ambitieus project

welke betekenis heeft de LXX in de Bijbel?

- de LXX is gebaseerd op oudere handschriften van het origineel dan de Masorethische tekst (uit de vroege Middeleeuwen);
- onze indeling van 'OT' is gebaseerd op de LXX:
 1. Wet (Pentateuch)
 2. Geschiedenisboeken
 3. Wijsheidsboeken
 4. Profeten (vergl. "Daniël de profeet"; Mat.24:15)
- de meeste citaten vanuit het 'OT' in het 'NT' zijn rechtstreeks uit de LXX
 - door uit de LXX te citeren bevestigen de NT-ische schrijvers de specifieke vertaling >

⁶ Maar, iemand heeft ergens betuigd,
 zeggende: Wat is de mens,
 dat Gij zijner gedenkt,
 of des mensen zoon, dat Gij naar hem omziet?

nl. David in Psalm 8

ΔΙΕΜΑΡΤΥΡΑΤΟ	ΔΕ	ΠΟΥ	ΤΙς	ΛΕΓΩΝ	ΤΙ	ΕΣΤΙΝ	ΑΝΘΡΩΠΟΣ	ΟΤΙ
-(hij)-betuigt~	echter	ergens	iemand	zeggende	wat ?	(hij)-is	mens	dat
heeft... ..betuigd	Maar	ergens	iemand	zeggende	Wat	is	de mens	dat

ΜΙΜΝΗΣΚΗ	ΑΥΤΟΥ	Η	ΥΙΟΣ	ΑΝΘΡΩΠΟΥ	ΟΤΙ	ΕΠΙΣΚΕΠΤΗ	ΑΥΤΟΝ
jij-gedenkt~	hem	of	zoon	van-mens	dat	jij-ziet-om-naar~	hem
Gij... ..gedenkt	zijner	of	zoon	des mensen	dat	Gij... ..omziet	naar hem

⁷ Gij hebt hem
een weinig minder dan de engelen gemaakt,
 met heerlijkheid en eer hebt Gij hem gekroond,

*de LXX is hier expliciet
 i.t.t. de dubbelzinnige MT van Psalm 8:6
 een beetje minder dan ELOHIEM gemaakt*

NBG: Gij hem bijna goddelijk gemaakt

ΗΛΑΤΤΩCΑC

jij-maakt-minder

Gij hebt... ..beneden... ..gesteld

ΑΥΤΟΝ ΒΡΑΧΥ

hem

beetje

hem

voor... ..korte tijd

ΤΙ ΠΑΡ ΑΓΓΕΛΟΥC

iets naast boodschappers

een _

de engelen

¹⁶ Want honden hebben mij omringd,
een bende boosdoeners heeft mij omsingeld,
die mijn handen en voeten doorboren.

¹⁷ Al mijn beenderen kan ik tellen;
zij kijken toe, zij zien met leedvermaak naar mij.

¹⁸ Zij verdelen mijn klederen onder elkander
en werpen het lot over mijn gewaad.

*de LXX is hier expliciet
i.t.t. de obscure MT 'als een leeuw'*

ME ΩΡΥΣΑΝ ΧΕΙΡΑΣ ΜΟΥ ΚΑΙ ΠΟΔΑΣ

mij zij-graven handen van-mij en voeten

²² Dit alles is geschied, opdat vervuld zou worden hetgeen de Here door de profeet gesproken heeft, toen hij zeide:

in Jesaja 7:14

ΤΟΥΤΟ	ΔΕ	ΟΛΟΝ	ΓΕΓΟΝΕΝ	ΙΝΑ	ΠΛΗΡΩΘΗ	ΤΟ
dit	echter	geheel	^o (het)-is-geworden	opdat	^l dat-het-vervuld-wordt	het
Dit	–	alles	is geschied	opdat	vervuld zou worden	hetgeen

ΡΗΘΕΝ	ΥΠΟ	ΚΥΡΙΟΥ	ΔΙΑ	ΤΟΥ	ΠΡΟΦΗΤΟΥ	ΛΕΓΟΝΤΟΣ
^l uitgesproken-wordende	onder	Heer	door	de	profeet	^l zeggende
gesproken heeft	–	de Here	door	de	profeet	toen hij zeide

²³ Zie, **de maagd** zal zwanger worden
 en een zoon baren,
 en men zal Hem de naam Immanuel geven,
 hetgeen betekent: God met ons.

Grieks (LXX): parthenos = maagd
 Hebreeuws in Jesaja 7:11: jonge vrouw

הָרָה	הַעַלְמָה	הִנֵּה	אוֹת	לָכֶם	הוּא	אֲדֹנָי
zwanger	de-jonge-vrouw	aanschouw !	teken	tot-jullie	hij	Heer-van-mij
zal-zwanger-worden	de-jonkvrouw	zie	een-teken	u	zelf	de-Here

ΙΔΟΥ	Η	ΠΑΡΘΕΝΟΣ	ΕΝ	ΓΑΤΡΗ	ΕΞΕΙ
neem-waar !	de	maagd	in	buik	(zij)-zal-hebben
Zie	de	maagd	—	zwanger	zal... ..worden

welke profetische betekenis heeft de LXX?

- bij monde van Jesaja was voorzien dat God tot het volk zou spreken via een andere taal dan het Hebreeuws >

¹¹ Voorwaar, door mensen
die een onverstaanbare taal spreken,
 en in een vreemde tongval zal tot dit volk
 spreken Hij, die tot hen gezegd heeft:

St.Vert. door belachelijke lippen

*ook aangehaald door Paulus in
 1Kor.14:21 > spreken in tongen*

אַחֶרֶת	וּבְלִשׁוֹן	שָׁפָה	בְּלִעְגִי	כִּי
andere	en-in-tongval	taal	in-belachelijken-van	dat
vreemde	en-in-een-tongval	een-taal	door-mensen-die-spreken-onverstaanbare	voorwaar

הִזֶּה	אֶל-הָעָם	יִדְבֹּר
het-dit	het-volk	tot
dit	volk	tot
		Hij-zal-spreken

¹² Dit is de rust, geeft de vermoeide rust, en dit is de verademing. Maar zij wilden niet horen.

vergl. Romeinen 9

³¹ doch Israel, hoewel het een wet ter gerechtigheid najaagde, is aan de wet niet toegekomen. ³² Waarom niet? Omdat het hierbij niet uitging van GELOOF, maar van WERKEN...

וְזֹאת	לְעֵיף	הַנִּיחוּ	הַמְנוּחָה	אֵלֵיהֶם זֹאת	אָמַר	אֲשֶׁר
en-dit	tot ^{de} -flauw-vallende	geeft-rust !	de-rustplaats	dit tothen	hij-zegt	die
en-dit-is	de-vermoeide	geeft-rust	de-rust	dit-is tothen	heeft-gezegd	die

וְלֹא	אָבוּא	שְׁמוֹעַ	הַמְרַגְעָה
en-niet	zij-willen	luisteren-van	het-respijt
maar-niet	zij-wilden	horen	de-verademing

¹³ Zo zal voor hen het woord *van JAHWEH* zijn:
 wet op wet, wet op wet, eis op eis, eis op eis,
 hier wat, daar wat, opdat zij bij hun gaan
achterwaarts struikelen
 en te pletter vallen,
 verstrikt en gevangen worden.

Romeinen 9:32

Waarom niet? Omdat het hierbij niet uitging
 van geloof, maar van werken. Zij hebben zich
 gestoten aan de steen des aanstoots...

לְצַו	צַו	לְצַו	צַו	יְהוָה	דְּבַר	לָהֶם	וְהִיא
tot-instructie	instructie	tot-instructie	instructie	Jahwe	woord-van	to-then	en-hij-is
op-wet	wet	op-wet	wet	des-HEREN	het-woord	voor-hen	zo-zal-zijn

1. het eerste schip waarmee Paulus schipbreuk leed kwam uit Alexandrië (Hand.27:6)
 - het schip uit Alexandrië is een type van Israël dat geroepen was uit Egypte
 - met graan aan boord (27:38) – type van de woorden Gods
 - het schip met lading verdween in zee, een type van de natiën
 - naar Paulus' woord zouden allen worden gered

2. het tweede schip waarmee Paulus vanaf Malta naar Rome voer kwam eveneens uit Alexandrië en voer onder het boegbeeld Dioscuren (Hand.28:11)

- Dioscuren = 'tweelingen' (sterrenbeeld)
SV: Castor en Pollux
- de vlag waaronder Paulus naar Rome vaart getuigt van 'de twee die één zijn'
 - Hoofd & Lichaam
 - Jood & heiden
 - Hij die straks komt als Richter (Castor) is dezelfde die geboren werd uit licht (Pollux)

wat is de betekenis van 'zeventig' i.v.m. de LXX?

- 70 is het getal van de natiën
 - het aantal stamvaders van volkeren in Genesis 10
- 70 is het tienvoudige van 7 (= volheid) (Mat.18:22).
- volgens de telling van de LXX telt het 'OT' 43 boeken (!! Psalmen = 5 boeken)
 - de 27 boeken van het NT daarbij opgeteld geeft een som van 70 boeken
- het huis van Jakob (> 12) kwam in Egypte met zeventig zielen (Gen.46:27)
 - vergl. de zeventig in Alexandrië!
- twaalf & zeventig >

²⁷ Daarna kwamen zij in Elim;
 daar waren **twaalf waterbronnen**
 en **zeventig palmbomen**,
 en zij legerden zich daar aan het water.

*de zeventig (volken) bestaan dankzij
 de bronnen van de twaalf (Israël)*

וְשִׁבְעִים	מֵיִם	עֵיִנֹת	עֶשְׂרֵה	שְׁתֵּים	וְשָׁם	אֵילָמָה	וַיָּבֹאוּ
en-zeventig	water ^(p)	bronnen-van	tien-van	twee	en-daar	Elim-waarts	en- ^l zij-komen
en-zeventig	water-	-bronnen	-aalf	tw-	daar-waren	in-Elim	daarna-zij-kwamen

תַּמָּרִים	וַיִּחַנּוּ	- שָׁם	עַל - הַמַּיִם
palmbomen	en- ^l zij-legeren-zich	op daar	het-water ^(p)
palmbomen	en-zij-legerden-zich	aan daar	het-water

'Oude
Testament'

'Nieuwe
Testament'

intertestamentaire periode

3500 AH

4000 AH

Kores

Paulus

'Oude
Testament'

'Nieuwe
Testament'

intertestamentaire periode

3500 AH

4000 AH

Kores

Paulus

'Oude
Testament'

'Nieuwe
Testament'

Ezra:
Hebreeuwse Bijbel gereed

intertestamentaire periode

3500 AH

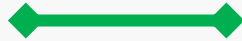
4000 AH

Kores

Paulus

'Oude
Testament'

'Nieuwe
Testament'

Ezra:
Hebreeuwse Bijbel gereed

Babylonisch

Perzisch

Grieks

Romeins

intertestamentaire periode

3500 AH

4000 AH

Kores

Paulus

'Oude
Testament'

'Nieuwe
Testament'

Ezra:
Hebreeuwse Bijbel gereed

Babylonisch

Perzisch

Grieks

Romeins

LXX

intertestamentaire periode